میمونها
و
بوزینه‌ها

ترجمه: فرج الله خداپرست

میمونها و بوزینه‌ها

ترجمه : فرج الله خداپرستی

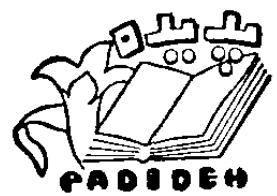

انتشارات پدیده ـ شاه آباد
خیابان ملت ـ تلفن ۳۱۶۷۰۰

حق چاپ محفوظ ومخصوص
انتشارات پدیده میباشد

اسم کتاب : میمونها و بوزینه‌ها
نویسنده : دسموندموریس
نقاش : باری دریسکال
مترجم : فرج‌الله خداپرستی
صفحه : ۳۲
قطع : ۲۰×۲۵
چاپ افست از : مازگرافیك
تهیه‌فیلم وزینگ‌افست از: چانچوگرافیك
تاریخ انتشار : ۱۳۵۲

فهـرست

منسوبان نزدیك بشر	۵
مناطق زندگی میمونها و بوزینه‌ها	٦
تغذیه‌میمونها	۸
رشد میمونها	۱۰
پرایمت‌های روز خواب	۱۲
لمورهای‌زیبا	۱٤
میمونهای نمونه	۱٦
مارمورت‌های کوچولو	۱۸
میمونها و حالات چهره‌اشان	۲۰
میمونهای دست‌آموز	۲۲
بوزینه‌های دراز دست	۲٤
بوزینه‌های عظیم‌الجثه	۲۷
ذکاوت بوزینه‌ها	۲۸
بوزینه‌های کنجکاو	۳۰

منسوبان نزدیك بشر

میمونها وبوزینه‌ها (گوریلها ،شامپانزه) جزو دسته پرایمت‌ها (پستانداران مقدم میباشند.) انسان‌نیز جزو این دسته بشمار میرود .

از بسیاری جهات اندام میمونها وبوزینه‌ها ،با اندام بشر تشابه بسیاری دارد . این‌جانوران ،همانند بشر میتوانند بادستهای خود به‌اشیاء چنگ زده وآنها رانگه دارند. ونیز مثل‌انسان ، دارای صورتی پهن‌و چشمانی بزرگ هستند که مستقیما ، طرف جلو خود را ببینند. وچون میتوانند، هردو چشم رادریك‌لحظه روی یك‌شیئی متمرکز کنند، قادر به تشخیص‌صحیح فواصل میباشند .

این امر ، برای آنها بهنگام پریدن ازروی شاخه‌ای بشاخه دیگر بسیار مهم میباشد .یکی از مهمترین تفاوتهای بین میمونها وبوزینه‌ها (میمون های بی‌دم) وجود دم بلند ، درمیمونهاست که‌موجب حفظ تعادل آنها، در هنگام جست‌وپرش‌میشود.بهمان طریق که یك سیرك‌باز ، برای حفظ تعادل خویش ، ضمن انجام عملیات روی طناب یاسیم ،از میله بلندی استفاده میکند، دم میمونها نیز درهنگام جست وخیز، درامرتعادل بآنها کمك نموده وبحالت عمودی در میآید .

بوزینه ها ، همانند انسان ، در طی دوران تکامل خود دمشان را ازدست داده‌اند، آنها نیز مثل بشر، زندگی روی زمین را برزندگی روی درختان‌ترجیح داده وزندگی جدیدی را روی سطح زمین آغاز کرده‌اند ، ازآن پس ، چون نیاز به حفظ تعادل ویژه زندگی روی درخت ، نداشته‌اند،بنابراین،دمهابعضوی غیر ضروری مبدل وبتدریج ناپدید شده‌اند.

از نظر جثه واندازه بین میمونها وبوزینه ها، تفاوتهای بیشمار ، وجود دارد. اگر چه پیگمی ریز نقش مارموزت MAR MOZET که درامریکای جنوبی زندگی میکند، چندان بزرگتراز یك موش نیست وفقط چند اونس وزن دارد، ولی گوریل‌عظیم‌الجثه مناطق گرمسیری آفریقا ، باندازه مجموع وزنهای چهار انسان قویهیکل ، وزن دارد.

میمونهای کوچك فقط، چندسال‌زندگی‌میکنند، اما بوزینه های بزرگ ، گاه بیش از سی یاچهل سال که دراسارت انسان بسر برده‌اند، زیسته‌اند.

مناطق زندگی میمونها وبوزینه‌ها

درنقشه صفحه مقابل ، مناطق زیست امـــروزه میمونها وعنترها ، نشان داده شده است . در وحـله نخست میتوان این حقیقت رادریافت که این جانوران قادر بادامه حیات وزندگی‌درمناطق‌سردسیرنمیباشند. احتمالا ، این امر بخاطر کمبود میوه وفقدان آنها در طول سال ، درین مناطق میباشد که مـوجب عـدم پراکندگی میمونها ، درسایر قاره‌هامیشود .سنجابها، این مساله راباذخیره مواد غذائی،برای‌روزهای‌سخت زمستان و نیز با ساختن لانه‌های بزرگ وامن ، حل کرده‌اند ، ولی چون میمونها وبوزینه‌ها ،نمیتوانند، توشه‌های زیادی برای خود تدارك دیده و یا لانه‌های بزرگ وراحت بمنظور اقامتگاه زمستانی خود ساخته ویا زمستانها رادرحالت «بیهوشی زمستانـی» بسـر برند، لذا زندگی آنها محدود به‌مناطق گـرمسیری آفریقا ، آسیا وآمریکای جنوبی شده است میمونهائی که درامریکای جنوبی زیست میکنند، عبارتند از : کاپوشین‌ها ، بوزینه‌هـای زوزه‌کش ، میمـونـهای عنکبوتی و میمونهای پشم‌آلـود. درین منطقه هـم مارموزت‌های کوچك وتاماربن ها، یافت‌میشوند. در آفریقا ، میمونهائی زندگی میکنند که دمهای درازـ تری داشته و روی درختان زندگی میکننـد وبنـام گوئنن ومنگابی ، شهرت دارند. در آفریقاعنترهائی نیز یافت میشوند که بسیار قویهیکل بوده وروی‌زمین زندگی میکنند . از دیگر میمونهای این قاره،میتوان میمونهای بوته (که شب‌ها بآمدوشد پرداخته وروزها درحال خوابند) وشامپانزه وگوریلهائی که‌درجنگلها سکنی دارند ، نام بـرد . در ماداگاسکار لمورهای زیبا (میمونهای ماداگاسکاری) یافت میشوند.درقاره آسیا میمونهای علفخوار بنام لانگور (میمونهای دم دراز آسیائی)، ماکارك، وهمچنین گیبون‌ها (میمون های دراز دست)ی آکروبات‌باز واوران ـ اوتانهای عظیم‌الجثه زندگی میکنند.

تنها پریمت‌هائی که بحالت توحش در اروپـا وجود دارند ، عبارتند از میمونهای بربری کـه‌در کوهستانهای جبل‌الطارق زیست میکنند.

این میمونها ، وسیله بشر به‌این نقطه‌آورده‌شده‌اند ومحل اصلی این نوع میمونهاـ شمال آفـریقـاـ مـی‌بـاشد .

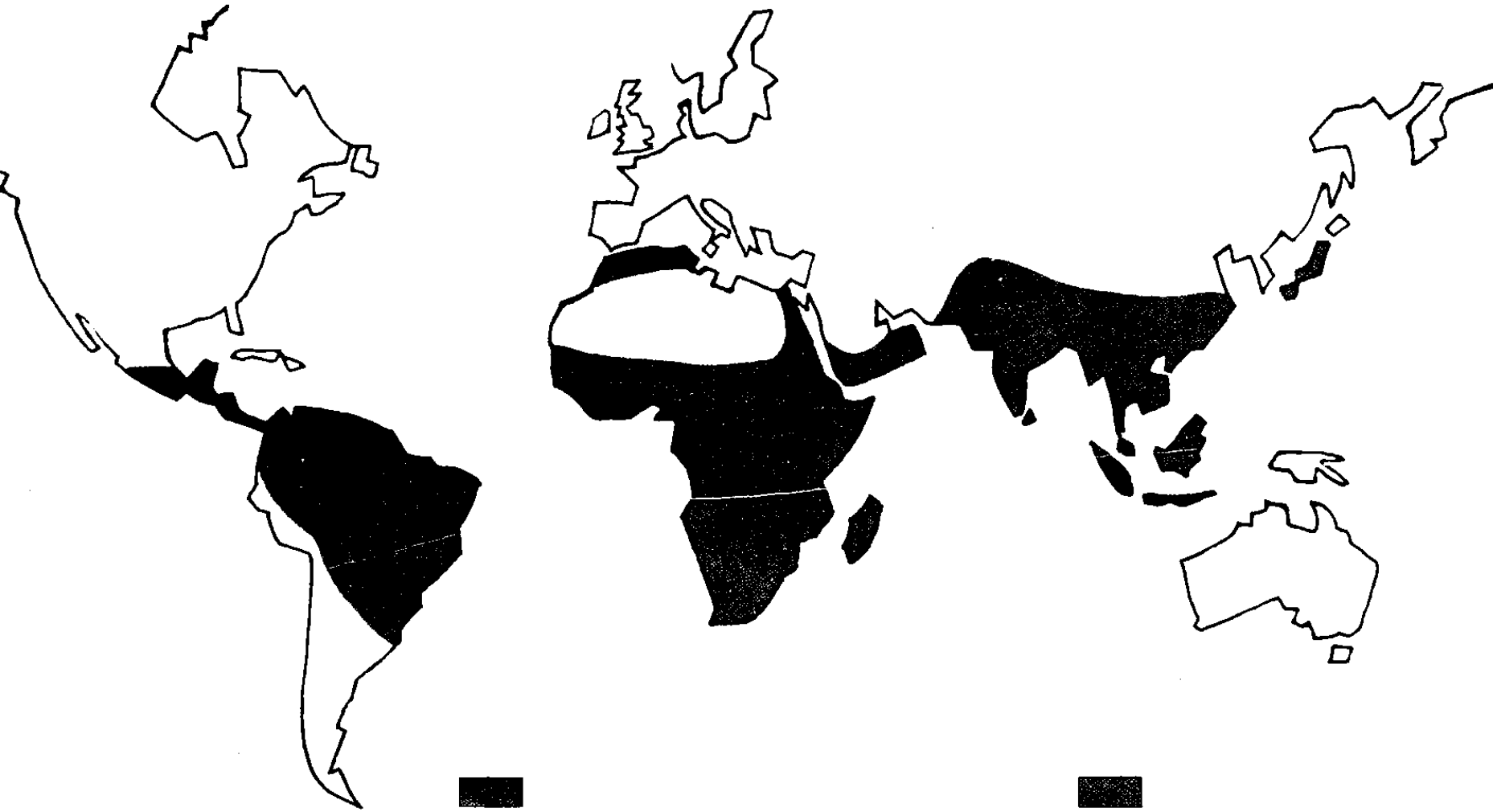

مناطق زیست میمونها و پرایمت‌های پست‌تر

مناطق زیست بوزینه‌ها

تغذیه میمونها

اصولا ، میمونها وبوزینه‌ها «گوریل ،شامپانزه» جانورانی گیاهخوار میباشند . اغلب آنها ترجیح میدهند که از میوه درختان جنگلی‌منطقه‌ای که‌درآن زیست میکنند، تغذیه نمایند . ولی ناگزیرند که‌همراه باتغییر فصول ، مواد خوراکی وتغذیه‌ای خود رانیز تغییر دهند. در هرفصل ، درخت ویـژه‌ای دارای محصول است . بالنتیجه ، این جانوران مجبورنـد بدرخت‌های پر محصول‌تر تغییر مکان دهندوهنگامی که مواد مورد تغذیه شان باتمام رسید، ازآنجا بـه درخت یابوته‌های دیگر ،میروند. اگرچه‌بنظرنمیرسد که این میمونها برای خود ، توشه‌ای ذخیره کنندولی برخی از آنها درگونه های خود ،دارای کیسه‌هائی هستند که میتواند آن را با میوه یادانه پر کنند . این کیسه‌ها ، چینهائی پوستی‌اند ودر هردوطرف صورت میمون کشش وامتداد دارد. هنگامی‌که این‌جانور، مکان پرمحصولی را میبابد، بسرعت این کیسه‌هاراپر کرده وسپس به نقطه‌امن‌تری میرود تا با فراغ بال، آنها را بخورد . بعضی از میمونها نیز، مدت زمانی دراز ، در جستجوی ریشه‌ها وپیازهای گل ، زمیـن دوروبرخود را میکاوند ، ماکارك‌ها، که ازخرچنگ وقورباغه وامثال آنها تغذیه‌میکنند، در امتداد لبـه رودخانه‌ها ومصب ها، برای پیدا کردن موجودات کوچك برمیآیند، بلکه بسیاری از میمونهای نوع مارموزت‌کوچك ومیمونهای‌بوته‌ای،ساعتهای‌بسیاری بمنظور جستجو ویافتن حشرات ، درمیان بوته ها و درختان، سپری میکند. درمیان میمونها وبوزینه‌های بزرگتر، بندرت نوع گوشتخوار دیده شده است.

عنترهائی در حال خوردن مار مشاهده شده‌اند، ولی این امر عمومیت ندارد. حتی گوریل‌های‌عظیم‌ـ الجثه نیز از جمله گیاهـخواران اولیـه مـحسوب میشونـد .

ازمیان پرایمت‌ها ، تنها بشرست که بـه مقیاس وحد زیادی گوشتخوار بوده واز دیگر حیوانات‌نیز برای تغذیه خود ، استفاده میکند .

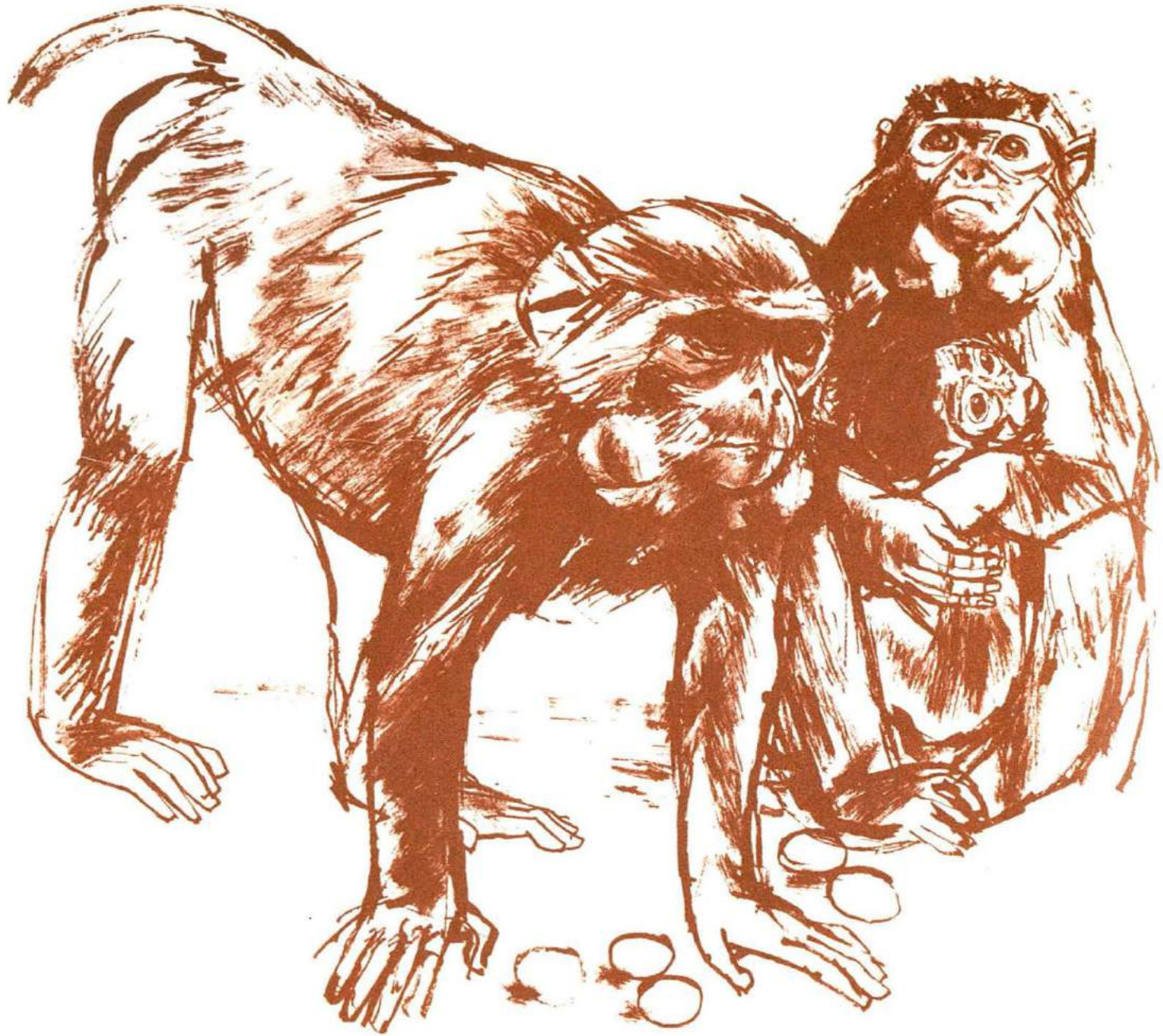

رشد میمونها

نخستین عملی که نوزاد میمون یا بوزینه ، باید پس‌از تولد انجام دهد ، محکم چسبانیدن خود به‌بدن مادرش میباشد . این امر ، غریزی بوده و بدون هیچگونه آموزش و تعلیم انجام میگیرد .نوزاد، با هردو دست وپا ، ازمادرش آویزان میشود. برخلاف انسان،میتواند نه تنها با کمك شست وسایرانگشتانش به‌اشیاء چنگ زده و آنها را محکم‌بگیرد ، بلکه با انگشتان پاهایش نیز میتواند این عمل را انجام‌دهد. نوزاد هفته‌ها و گاهی نیز ماههای اولیه عمرش را بدین‌ترتیب سپری کرده و محکم بادست وپای خود باومی‌چسبد . دراین مدت ، مادر به‌هرجا که میرود، بچه خود را نیز میبرد و هرگز (برخلاف بسیاری‌از حیوانات) ، نوزاد را در لانه و آشیانه خود، تنهارها نمی‌کند.

بچه میمون در آغاز خوب نمی‌بیند ، اما در اطراف و در میان موهای بدن مادر ، «پستان مادر» راجستجو میکند ، تا از آن تغذیه کند . این امرنیز همانند حالت چسبیدن به‌مادر ، غریزی بوده و نیاز بآموزش وفراگیری ندارد . مادر نه تنها به بچه‌خود غذا میدهد، بلکه بادقت خاصی موی‌تن او را پاك‌و تمیزمیکند ودرشبهای سرد، نوزاد را کاملادرآغوش خود جای میدهد ، پس ازمدتی ، میمون یا بوزینه تازه‌سال از مادرش جدا میشود. در روزهای نخست، فقط هنگامیکه مادرش درحال‌استراحت وخواب‌است جرات دور شدن از او را «آنهم بفاصله بسیار کم» دارد .

وهرگز به فواصل دورتر گام نمی‌نهد و با کمترین احساس خطر فوری بازگشته ، و بآغوش مادر پناه میبرد.

اگر این جانور تازه سال ، بحدکافی تهورداشته باشد که از خطرات احتمالی نهراسیده و دورتر از حدمعمول برود ، مادر خودرا به فرزند رسانیده وبیش ازآنکه مشکلی پیش‌آید، بچه‌اش را درآغوش گرفته و او را به خود میچسباند.

عنترها ، پس از رشد ، چون نمیتوانند بخوبی ازسینه مادرشان آویزان شوند ، همانند سوارکاری به‌پشت مادر خود ، سوار میشوند.

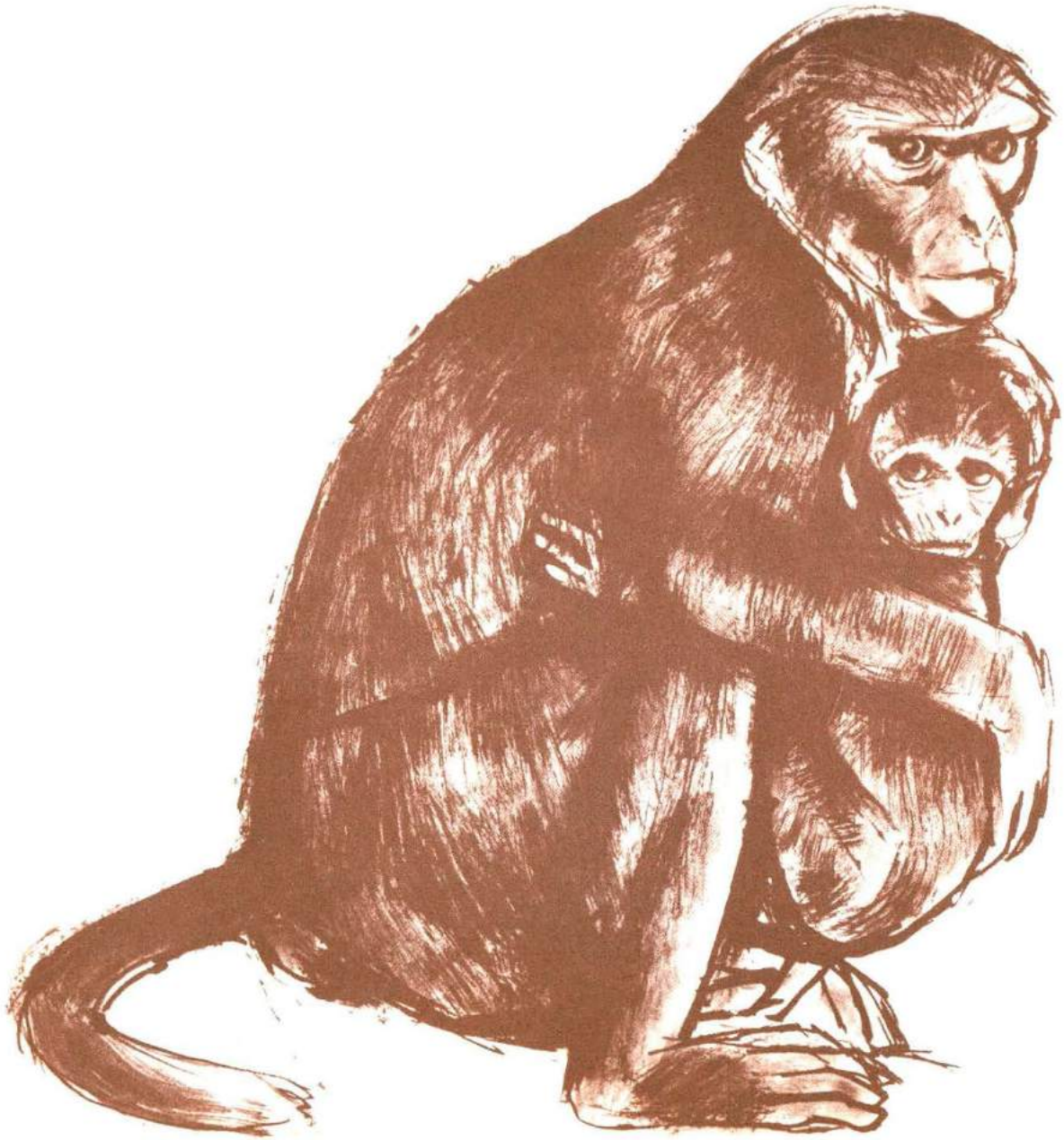

پرایمت های روزخواب

همه میمونها ، بوزینه‌ها ، در طی روز به فعالیت میپردازند . ولی بعضی از منسوبان کـوچك اندام آنها باآغاز شب و تاریکی، حرکت وجنبش راشروع میکنند .

این نوع میمونها ، تمام ساعات روز را درخواب سپری کرده و درون سوراخ‌ها یا بالای شاخ وبرگ درختان ، چمپاتمه و چرت زده وهمراه با غـروب آفتاب بیدار شده و به جستجوی میوه ، حشرات و موادغذائی خود میپردازند .

حشراتی نیز که طعمه این میمونهاست، ازجمله حیواناتی‌اند که در شب هنگام به فعالیت میپردازند. میمونهای روز خواب باید با هوشیاری و زیرکـی خاصی ، به محض آنکه حشرات در روی شاخه‌هـا، بآنها نزدیك شدند ، طعمه خـود را شـکار کنند . میمونهائی که در شب فعالیت دارند،دارای چشمان بزرگ بوده که بسیار حساس میباشد و در تاریکترین مکانها نیز قادر به تشخیص و رویـت اشیـاء است.

مشهورترین میمونهای روزخواب میمون بوتـه آفریقائی میباشد که موجودی‌چابك و زرنگ بوده‌و پاهایش طویل است .

از منسوبان عجیب میمونهای بوته در آفـریقا «پوتو» نامیده‌میشود که دارا ی‌بدنی‌سنگین وپاهای کوتاه بوده و هرگز قادر به جهش نیست. در گردن «پوتو»ها ، برآمدگیهای تیزی وجود داردکه‌همانند ـــ آلت دفاعی و سلاح بهنگام نبرد بویژه زمانیکه نتوانند از دشمنان خود بگریزند مورد استفاده قرار می‌گیرد این برآمدگیهای‌نیز دنباله‌مهـره‌هـای پشت این نـوع میمونها میـباشد . کـه معمـولا در میان انبوه موهای گردنشان‌مخفی‌شده‌است. بهمین علت، وقتیکه پوتو ناگزیرمیگردد که از آنهااستفاده کرده وضرباتی بردشمن‌مهاجم وارد آورد، دشـمن، غافلگیر ودچار شگفتی میشود.

در آسیا دو نوع دیگر از میمونهای روزخواب وجوددارندکه‌عبارتند از«لوریس»ها و«تارسیر»ها. تارسیر، دارای دمی غیر معمولی میباشد که شبیه دم موشهای صحرائی است .

در صفحه مقابل ، تصویر تارسیری که طعمه‌اش راشکار کرده است ، ملاحظه میکنید.

درماداگاسگار ، نوعی لمور روز خـواب و در آمریکای‌جنوبی‌نوعی‌بوزینه‌عجیب‌بنام «دوروکولی» یافت‌میشوند.

لمورهای زیبا

در جزیره ماداگاسکار ، دور از سواحل شرقی آفریقا، نوعی پرایمت شگفت‌انگیز وجود دارد کـه «لمور» نامیده میشود. لمورها ، تفاوتهای بسیار و آشکاری‌بادیگرمیمونهای نواحی‌مختلف جهان‌دارند، صورت آنها شبیه روباه ، گوشهایشان پرمو وپوزه‌ها نسبتا دراز میباشد . این میمون از زمره زیباتریـن میمونهای دنیا بشمار میروند ـ پـــوست آنها دارای شیارهای سفید و سیاه بوده ودمشان حلقوی و بسیار زیباست . درین صفحه تصویری از لمور وجود دارد.

لمورها ، معمولادم‌دراز و پرپشت‌خود رامستقیم وهمانند پرچمی سیاه وسفید برافراشته میدارند. ولی هنگامیکه نگران و مضطربند ، دمهای خودرا فرود آورده و بحالت انحنائی در میآورند و بدور بازوان خودپیچیده واینعمل را بارها، تکرار میکنند.

این عمل قسمتی از «زبان بویائی» لمور بشمـار میرود. لمور در مچ‌های خود ، غده‌معطری‌داردکه‌با کشیدن دم‌خودبه روی‌آن ، بدن‌خویش را عطرآگین میسازد.

شگفت‌انگیزترین لمورها، موجودکوچکی است که «آی‌ـ آی» نامیده میشود.

این حیوان آنچنان غیر عادی است که نخست جزو نوعی سنجاب‌های عجیب طبقه‌بندی شد امـــا مطالعات دقیق ثابت کرد که این جانور نیـز جـزو خانواده پرایمت‌های اولیه میباشد.

این جانور ، انگشتانی بسیار باریك و ظـریف ودراز دارد . انگشت میانی از دیگر انگشتانش بسیار بزرگتر میباشد و باهمین انگشت، به شـاخه‌ها و تنه درختان ضربه‌هائی وارد آورده‌و به‌صدای ضربه‌هـا گوش میدهد .

وبدینطریق وجود کرم حشره‌ها را در میان و زیرشاخه‌ها تشخیص میدهد.

در صورت وجود کرم ، شاخه درخت را شکافته وکرم را بیرون آورده ، میخورد.

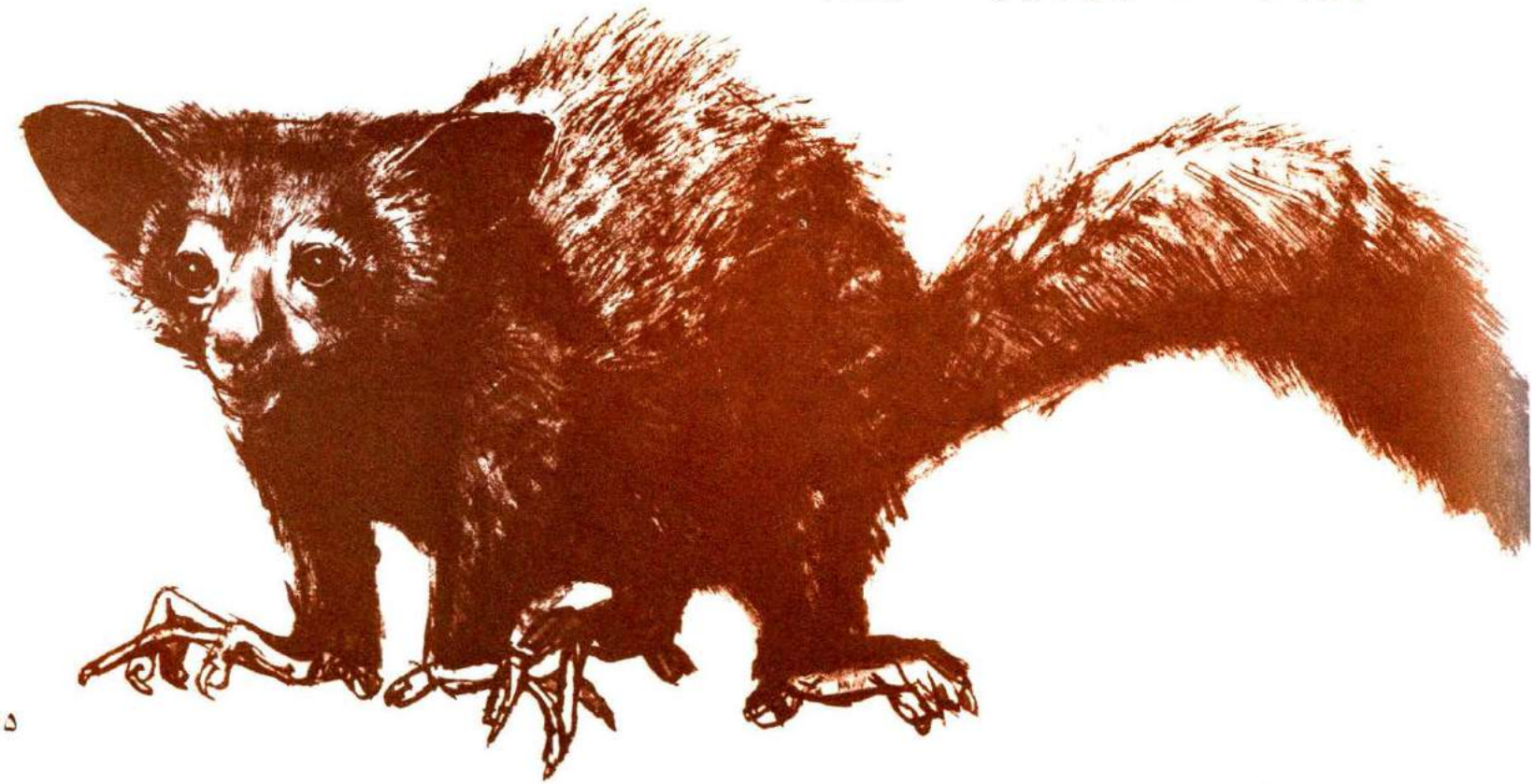

میمونهای نمونه

میمونها موجوداتی معاشر و اجتماعی بوده و در گروههای بزرگ یا بصورت‌دسته‌ای، دورهم زندگی میکنند . موجوداتی که‌روی درختان جنگلی زندگی میکنند ، همیشه در اطراف درختان بگردش پرداخته واز آنها بالا و پائین میروند . انـدام خـودرا ، از شاخه‌ها آویخته و درجستجـوی‌مـواد خوراکی از شاخه‌ای بشاخه‌دیگر میجهند.میمونهائی که‌درآمریکای جنوبی زندگی میکنند ، نظیر کاپوسین‌ها ، میمونهای زوزه‌کش ، میمونهای عنکبوتی و میـمونهـای پشم آلودـ دارای دمهائی هستند که نوك آنها بسیارقوی بوده و میتواند بدور خود پیچ بخوردـ با این دم، میمونها قادر به گرفتن شاخه‌ها بوده و حتی‌بـدون استفاده از دست وپای خودـ که‌برای چیدن یا گرفتن میوه بکار میرود ـ از شاخه‌ها آویزان شوند.

در تصویر صفحه مقابل ، یکی ازمیمونهـای‌نوع پشم‌آلود، به ترتیبی‌که گفته شد، خودرا از شاخه‌ای آویخته است. دم‌این نوع‌میمون‌تا حدی قوی‌است‌که میتوان در واقع آنرا دست یاپای پنجم میمون‌بحساب آورد.

بعللی نامعلوم ، هیچیك از میمونهای آفریقائی‌یا آسیائی مانند (تصویر این صفحه) دارای چنین دمی نیستند.

بسیاری از میمونهای آفریقائی دارای پـوست بسیارزیبا ، باشیارهای‌برجسته‌برنگهای سفید،قهوه‌ای وخاکستری میباشند . پوست بعضی از میمونها چون ماندریل ، عنتر گلادا، در ناحیه صورت ، سینه و کفل بدون پشم وبرنگهای قرمز ، آبی‌یا ارغوانی است. بطورکلی چنین رنگهای‌براق درمیان‌همه پستانداران عمومیت دارد .

میمونهای دم دراز آسیائی ومیمونهای‌کلوبوس آفریقائی وجه اشتراك خاصی باهم دارند ، بدینمعنی که بطورکلی از برگ درختان تغذیه میکنند واین مساله ، برای‌دستگاه گوارشی ، غذای سهل‌الهضمـی نیست .

تعدادکمی از میمونها ، از برگ درختان تغذیه میکنند، اما آنهائی که گیاه‌خوارند ، مواد تغذیه‌ای فراوانی در اختیاردارند.

مارموزت‌های کوچولو

در آمریکای جنوبی ، میمونهای زیادی یافت میشوند که کوچکترین آنها مارموزت میباشد. این میمونها ، بجهاتی تقریبا شبیه پرندگان هستند . یکی اینکه موویشم بدنشان براق و رنگارنگ است ودیگر اینکه فریادهای بسیار بلند و نازکی دارند که‌بآوای پرندگان شباهت دارد ـ این میمونها بسیار عصبی، تندخو و ترسو هستند . بویژه‌هنگامیکه تغییر مکان داده یا احساس خطر مینمایند ، مضطرب و ناراحت وپرسروصدا میباشند .

وقتی آنها،یکدیگر راصدامیکنند ، جیغهایشان، مافوق صوتی است که ما قادر به شنیدن آن باشیم، نذا انسان فقط قادر است آخرین قسمت فریادهایشان رابشنود.

برخلاف‌میمونها وبوزینه‌های‌بزرگتر، مارموزت‌ها معمولا بجای یك بچه، دوقلو میزایند.

نوزاد مارموزت‌ها، بقدری کوچکند که‌ازاندازه یك‌موش تجاوز نمی‌کنند . بطوریکه اگر خودشان‌را، همانند سایر میمونها ، بآغوش مادرشان بچسبانند، مشکل میتوان آنها را تشخیص داد.

«مارموزت‌ها» بسبب اینکه بجای ناخن ،کلیه انگشتانشان‌بجز شست پا ، دارای چنگال میباشند،با دیگر میمونها تفاوت دارند.

برخی از مارموزت‌ها ، کاملا سفید ، بعضی‌به رنگ‌طلائی یا نقره‌ای زیبا و پاره‌ای نیز به رنگ سیاه براق میباشند . تعدادی از این میمونها، دارای سبیل بلندبوده وبعضی‌نیز گوشهایشان‌باموهای شبیه پر تزئین شده است .

این‌میمونها بحدی جالب‌توجه، بی‌خطر و زیان ودوست‌داشتنی وبانشاط‌میباشند،که بصورت حیوانات دست‌آموز نگهداری میشوند.

اما بعلت ضعیفی و ظرافتشان ، باید در مورد نگهداری و پرورش آنها، دقت‌ومراقبت کافی‌مبذول داشت: در این دو صفحه، فقط دونوع ازسی‌وسه‌نوع مختلف‌خانواده مارموزت‌ها دیده میشود. درتصویر صفحه ۱۸ یك جفت میمون کاتن‌تاپ باموهای سفید وبلند ، شبیه پر ، که دورسرشان را احاطه کرده ، نشان داده‌شده است.

در تصویر صفحه ۱۹ مارموزت نسبتا کمیاب ازنژاد میمونهائی که پوستشان برنگهای درخشان و روشن است و مارموزت خط طلائی نامیده میشود، وجوددارد .

تمام‌بدن‌آنهابه‌رنگ‌روشن ، طلائی زرد میباشد.

میمونها ، و حالات چهره‌اشان

اغلب میتوان، ازصورت انسان و تغییراتیکه در آن داده میشود، حالات روحی اورا دریافت . بـرای مثال ، میتوان شادی ، خشم ، بدبختی ، صمیمیت‌وغیره رااز چهره انسان تشخیص داد. میمونهانیز میتوانند بـا حـالات ویـژه صـورت خود ، مقـاصـدی را بهمنـوعـان خـــود تفهیم کنـند مـا بـــا نگاه به شکل‌دهان ، لبها ، چینهای‌پیشانی ، حرکات ابروها وغیره ، این حالات رادرصورت شخص مورد نظر درك می‌کنیم ، میمونها نیز چنین هستند.آنهانیز میتوانند صورت خودرا ، باشکال گوناگون درآورند واین دگرگونیها برای میمونهای دیگر، گـویـای مفاهیم و مقاصد خاصی‌است. بدین ترتیب، میمونـی میتواند، منظور خودراباتغییرشکل صورت به‌میمون‌های دیگری ا زنوع‌خود تفهیم کند.

برای‌مثال ، میمونی که سردوستی دارد ، بویژه زمانی که غذای خوشمزه‌ای چشیده باشد با بازوبسته کردن‌سریع لبهای خود ، بطور نرم‌وآرام ، صداهائی راتولید میکند، وباینطریق نشان میدهد کـه‌در صدد جـلب دوستی طرف روبروی خود میباشد. و اگـر شخص مورد نظر ، در صورت خود همین حرکت‌را بوجود آورد، ممکنست که اوجواب خود رابهمان شکل وقیافه ، ارائه‌دهد.

امااگر خواهان دوستی باشد ولی اگر هراسناك از وقوع خطراحتمالی باشد ، بابهم زدن دندانهایش، صداهائی‌را تولید میکند . این بدان مفهوم است که اومیخواهد به طرف نزدیك‌شود، امااطمینان کامـل ندارد که شخص برای او خطری را باعث‌نخواهدشد.

اگر دراین حال شخص ، بالبهای خود چنـان صدائی راتولید کند، ممکنست که بهم زدن دندانها رامتوقف کرده و بنزد شخص بیاید.

در سه تصویر صفحات ۲۰ و ۲۱ ، سه حالت مهم صورت میمونها نشان داده شده است . در تصویر صفحه ۲۰ ، حیوان بشدت خشمگین بوده و حالت تهاجمی دارد ، لبهایش را بافشار بجلو فشار داده و بصورت غنچه‌ای در آورده است .

در تصویر ذیل، میمونی دیده میشود که هم عصبانی است وهم متوحش.

لبهای او اندکی به عقب کشیده شده است. شکل آخری میمونی‌را نشان میدهد ، که‌کاملا هراسیده، لبهایش کاملا بعقب برگشته و چشمهایش نیم‌بازاست.

باتوجه باین خصوصیات ، میمونها میتوانند،بطور گروهی ، باهم ارتباط‌برقرار نموده و بعبارت دیگر آنهامیتوانند ، بوسیله حالت صورتهایشان باهم گفتگو کنند.

اما میمونهای مختلف ، زبان مشابهی ندارند و نمیتوانند همه باهم، بطوریکسان ارتباط برقرارکنند. بنابراین برای فراگیری زبان ، وعلائم ویژه‌ی گروههای مختلف میمونها ، باید به بررسی ومشاهده آنها پرداخت. و ازاینطریق به‌سیستم ارتباطی خاص آنها، آشنائی پیداکرد.

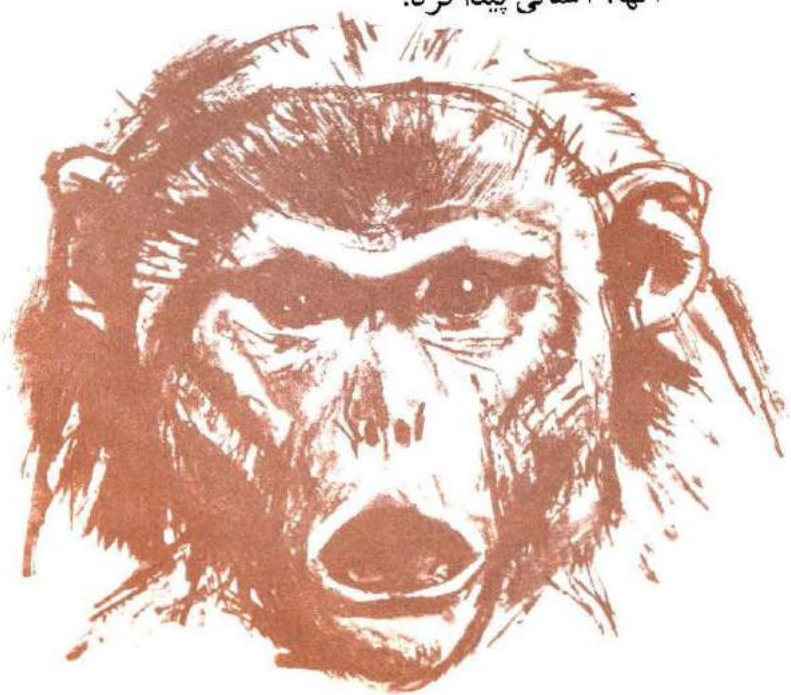

میمونهای دست آموز

میمونها ، از زمانهای قدیم ، بعنوان حیوانات دست‌آموز ، نگهداری میشده‌اند .

ولی نگهداری آنها مشکلات زیادی را بوجود میآورد . آنها بحدی جالب و بانشاط میباشند، که اغلب مردم بهنگام خرید آنها ،بفکر گرفتاریها و مشکلاتی که بوجود خواهند آورد نیستند. میمونها را، وقتیکه سن وسال کمی‌دارند ، میشود نگهداری ودست‌آموزکرد.چه‌درین سنین ، حمل ونقل آنها، باعث بوجود آوردن مساله بغرنجی نخواهد بود.اما همراه‌بابزرگ شدن آنها ، گرفتاریها نیز خودبخود، بوجود میآید .

دندانها و آرواره‌های میمونها، درسنین بلوغ، بسیارقوی شده و گاز ونیشهایشان، دردناك خواهد بود. . آنها معمولا طبق عادت میمونها، در دفاع از صاحبان خود، ممکنست کسی رامورد حمله قرارداده وگاز بگیرند . احتمالا این امر، خوشایندمنسوبان ودوستان صاحب میمون نخواهد بود. بالنتیجه برای اطمینان خاطر ـبایدمیمونها رادرقفس نگهداری کرد. اگر آنها عادت‌به‌رفت وآمد آزادانه‌دراطاقهای خانه‌داشته باشند ، اینعمل ، بنظرشان بعنوان‌تنبیه‌تلقی شده وسبب میشودکه حتی بصاحب خود نیز حمله کنند. از اینرو ، صاحبان اینگونه میمونها، همه‌روزه بانزدیکترین باغهای‌وحش‌محل اقامتشان‌تماس گرفته وتقاضای‌نگهداری میمونهارادرباغ وحش مینمایند. زیرادرواقع، اداره‌میمونها برایشان مشکل‌شده‌است . ولی‌باغهای‌وحش‌نیز نمی‌توانند،همه میمونها را در محیط‌خودجای‌دهند.بنابراین‌افرادعلاقمند به پرورش ونگهداری میمونها باید از ابتدای امر، پیش‌بینیهای لازمه رابنمایند .

این اشخاص بایدازلحظه‌اول قفس بسیاربزرگی را تهیه کرده ، که میمون آزادانه بتواند در آن به جست‌وخیز بپردازد ، همانند پسری که در تصویر صفحه مقابل دیده میشود، بتواند در آن‌قدم‌زده و مثل اوکه‌بامیمون «دوروکولی» اهلی‌خود، درحال بازی‌کردنست، در قفس فوق‌الذکر ، مشغول بازی کردن بامیمون دست‌آموز خود باشید.

محیط‌زیست میمون بایددر تمام سال گرم‌نگاه‌داشته، ودر مورد تغذیه میمون نیز باندازه میوه و سبزیجات تازه استفاده شود.

باید ، حشرات ، بیسکویت و ویتامینها نیز، بعنوان‌چاشنی غذای میمون ، دراختیارش‌قرارگیرد.

بوزینه های درازدست

در جنگلهای آسیای جنوبی ، بـزرگتـرین و ماهرترین‌جانوران آکروباتیك روی زمین زندگـی میکنند . اینها بوزینه‌های درازدست بوده که دارای دست وپائی بلند و باریك میباشند .برخلاف‌میمونها، بوزینه‌های‌درازدست،هرگز روی چهار دست وپـای خود نمیدوند و بدینطریق از جائی بالا نمیرونـد. این بوزینه‌ها ، برای‌پرش از شاخه‌ای بشاخه دیگـر، بابازوان باز وانگشتان چسبیده به شاخه ، تغییر مکان میدهند.

برای پیمودن طول شاخه، باقامتی راست ، در حالیکه‌بازوان خودرا بالا نگاهداشته‌اند ،راه‌میروند. درمواقع غیرعادی نیز ، بندرت درختان را تـرك کرده و بروی زمین میآیند. این جانوران ، کاملا بی‌دم بوده وجزو بوزینه‌ها محسوب میشوند.

درواقع منسوبان نزدیك شامپانزه و گوریـل میباشند.

در مناطق مختلف آسیا، نوعی از آنهـا کـه سیامانگ نامیده میشوند ، در ناحیه گردن خود، کیسه پوستی بزرگی دارند که میتوانند ، در آن هماننـد یك‌بادکنك دمیده تامتورم شود. اگر بخواهـد ، در جنگل ازفواصل دور، دیگر سیامانگ‌ها را صداکند، چنین‌عملی راانجام‌میدهد ، حتی انواع دیگربوزینه‌های درازدست که فاقد این کیسه میباشند، میتوانند، بهنگام صداکردن دیگر همنوعان خود، بتولیدصدای خیلی بلند بپردازند . این جانوران بیشتردر هنگـام صبح‌وعصرچنین صدائی‌را سرمیدهند.وبدین ترتیب باهمجنسان خویش ـ (بوزینه‌هائی‌که‌درحول‌وحوش آنها اقامت‌دارند) ارتباط برقرار میکنند.

بوزینه‌های درازدست از نظر رنگ متنوع‌می‌باشند . ازیك‌نوع مشابه این‌جانوران ممکنست،برخی قهوه‌ای، بعضی‌کرم‌روشن و تعدادی نیزکاملابرنگ سیاه مطلق باشند.

معمولا بوزینه‌های دراز دست ، بطور جمعـی، درخانواده‌های کوچکی که از یك نرینه و یك‌مادینه بزرگسال ونوزادان آنها تشکیل‌یافته است، زندگی مـی کنند.

هنگامیکه نوزادتازه سالی ، محکم به بدن مادر خودچسبیده‌است ، مشکل‌میتوان آنرادر وقت‌حرکت مادرش از میان‌درختان دید.

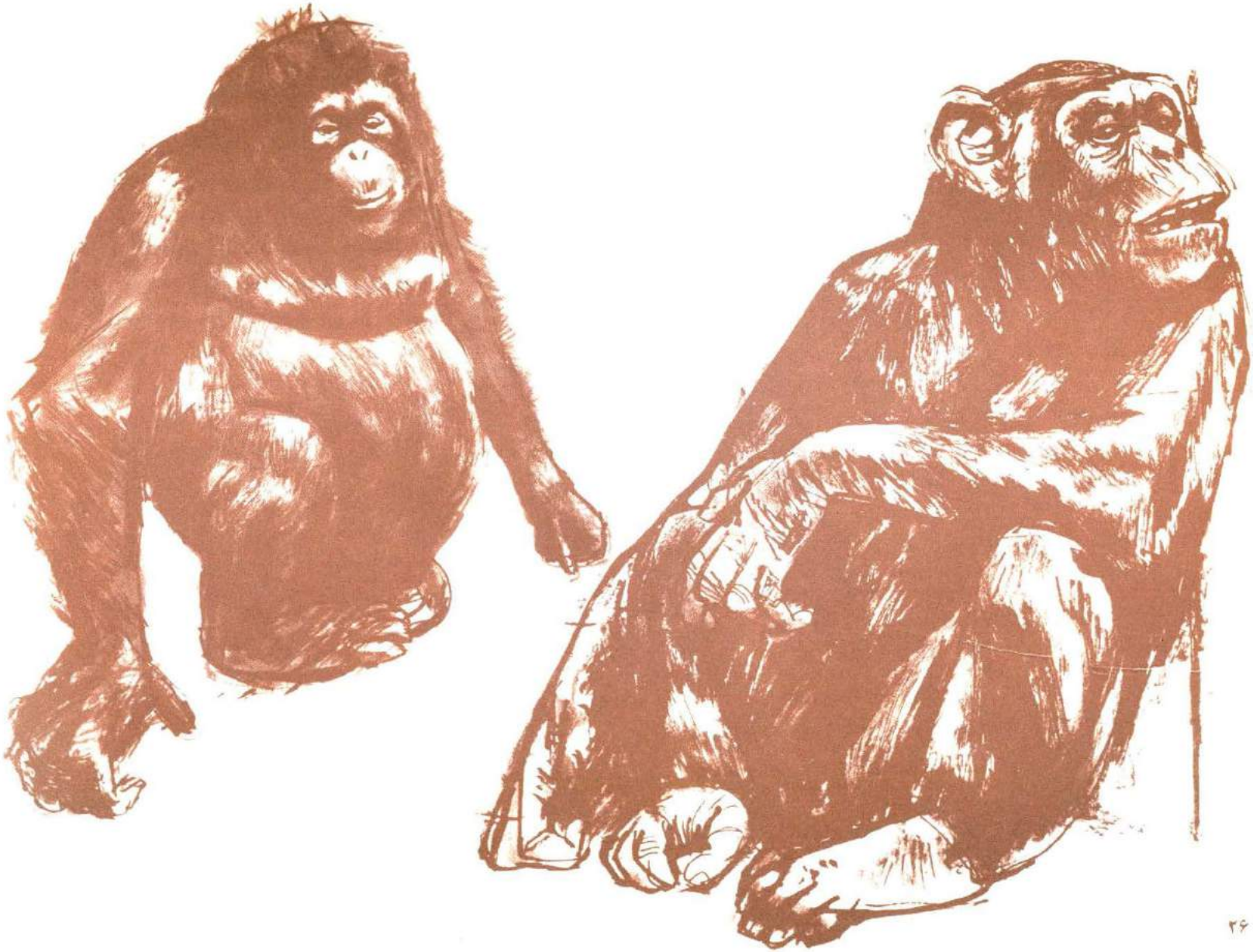

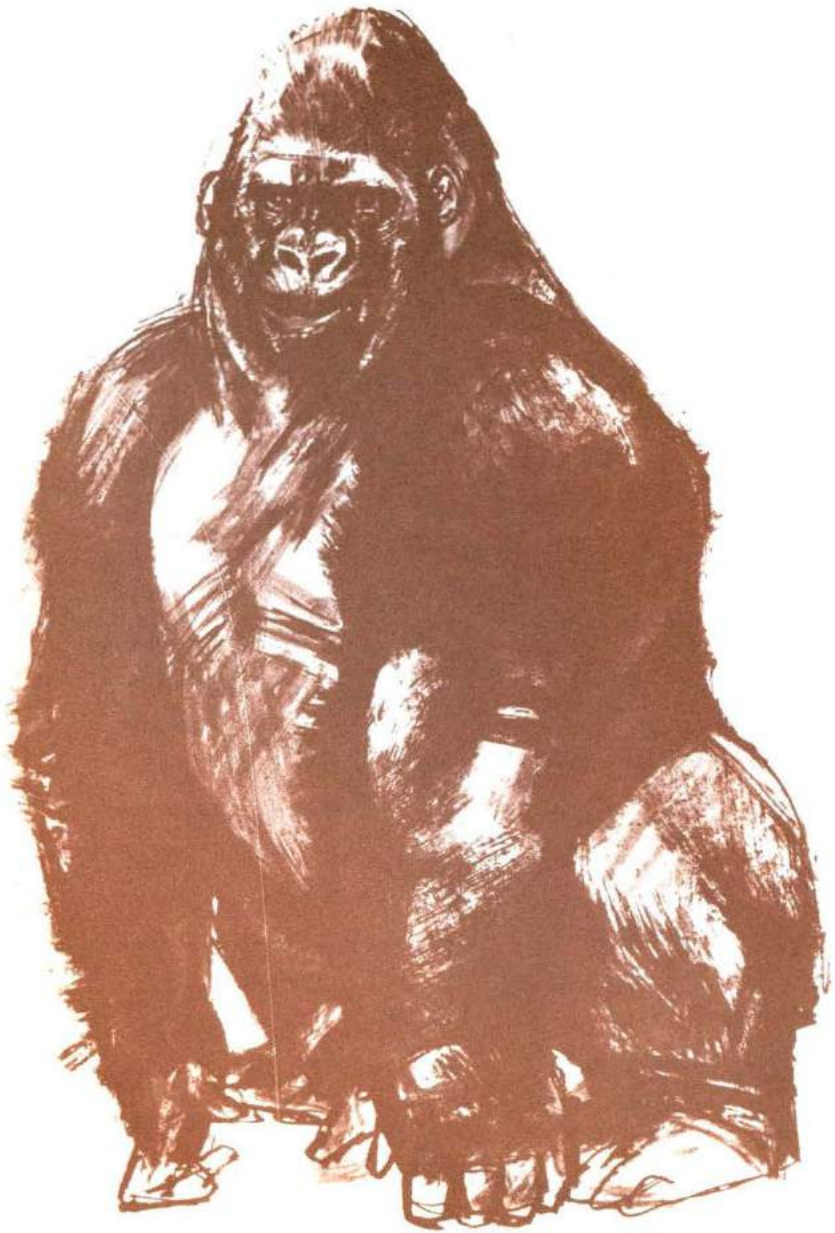

بوزینه‌های عظیم‌الجثه

بوزینه‌هائیکه امروزه در جهان زندگی میکنند، سه‌نوع میباشند . یکی «اوران ـ اوتان» میباشدکه محل زیست آنها جنگلهای انبوه برنئووسوماترا واقع در آسیای جنوبی است . دیگر شامپانزه و سومی گوریل میباشند ، که در جنگلهای گرمسیری آفریقای شرق مرکزی زندگی میکنند.

اوران ـاوتانـ(تصویر سمت چپ‌صفحه مقابل) دارای پوستی پرمو ، بلند ، برنگ قهوه‌ای مایل‌به قرمز میباشد ، در صورتیکه بوزینه‌های‌آفریقائی، یعنی‌شامپانزه وگوریل ، دارای موی‌سیاه‌یاخاکستری مایل به تیره‌اند . شامپانزه (تصویر سمت‌راست‌صفحه مقابل) پرسروصداترین وفعالترین‌بوزینه‌ها محسوب میشود . در مواقع غیرعادی ، برای اینکه ارتباطش رابادیگر اعضای گروه خود حفظ کند ، درحالیکه بامشت بسرش میکوبد واز درختی به د رخت دیگر، تغییرمکان میدهد ، فریاد میکشد.

شامپانزه صداها و فریادهای گوناگون بلندی راایجاد میکند.

جیغ‌کشیده ، دادمیزند و پارس نیز میکند،که باتوجه بحالات مختلف روحی‌اش، بطور مداوم،یکی ازصداهای ذکر شده را تولید میکند .

گوریل (تصویر صفحه ۲۷) و اوران ـ اوتان، جانورانی‌گوشه‌گیرند.

وبندرت میتوان آنهارا یافت . تنهاافراد کمی قادر بمطالعه وبررسی آنها در وضعیت‌های طبیعی اشان شده‌اند.

متاسفانه، سال بسال، تعداد این نوع جانوران وحشی کاهش یافته ونسلشان در حال نابودی‌است.

ذکاوت بوزینه‌ها

بوزینه‌ها ، نزدیکترین منسوبان بشر می‌باشندکه امروزه درجهان زیست می‌کنند . برخلاف انسان ، بوزینه‌ها جنگل‌را رهانکرده وهنوز نیز در آن‌اقامت دارند . بوزینه‌ها ، از میوه وبرگهای شیرین‌درختان تغذیه می‌کنند وهمراه با کم‌شدن میوه‌های درختان، بطور جمعی ، تغییرمکان داده و به منطقه دیگری‌که میتواند نیاز غذائی آنها راتامین کند، می‌روند . این جانوران همچون‌شکارچیان اولیه در دشتهای پهناور پخش نشده و نتوانسته‌اند که برای خوداسلحه‌ای ساخته ویازبان‌پیچیده‌ای راهمانندزبان‌انسان بوجـود آورند. باوجود این بوزینه ها موجودات باهوشی‌اند که میتوانند ، با استمداد از استعداد خود ـ بویژه هنگامی که اسیر بشرمی‌باشندـ چیزهائی را آموخته ووظایف مشکلی را انجام دهند این موجودات را می‌توان ، در سیرکها ، روی‌صحنه‌ها و یا فیلم‌درحال اجرای نقش‌های گوناگون مشاهده کرد. آنها می‌ـ توانند دوچرخه سواری کرده، یا غذای خود را در بشقاب‌وکاسه‌با قاشق، صرف کنند. و یااز درون‌لیوان نوشیدنیهائی را بیاشامند.

مسلما نکات فوق‌الذکر ، نشاندهنده وجودهوش زیاد در یك حیوان است . اما بهرحال باید بوزینه ها را بادقت آموزش دادتاقادربه ایفاء نقشها و کارهای گوناگون باشند. آنچه که خیلی جالب است وخود نیزمبین ذکاوت خاص شامپانیزه می‌باشد ، حل‌مسائل ومشکلات تازه ، دردستیابی به مواردی است که‌بدون فراگیری یا ذکر چگونگی اجرای آن ، جانورقادر به انجام آنست، اگردانه موز را در داخل قفسه‌ای قرارداده وانواع بندوبست وگیره و قفل بآن زده شود ، شامپانزه خواهدتوانست با صرف وقت همه‌آنها را گشوده وموز را بدست آورد.

روزی در یکی از باغهای وحش شامپانزه‌ای توانست قفل قفس خود را باز و دیگر بوزینه‌ها را آزاد نماید . این شگفت آوراست که حیوانی‌بتواند کلید قفل و قفس خود را ، از میان انبوه کلیدهای دسته کلید انتخاب ، و با فروکردن کلید به قفل‌قفس و پیچاندن آن ، خودراازقید قفس آزاد نماید .

بعضی ازشامپانزه ها نیز طرز کار با دستگاههای خودکار فروش مواد غذائی را فراگرفته ودرهنگام لزوم می‌توانند برفع‌احتیاجات خود اقدام نمایند.

تصویر این صفحه نشان میدهد که ، اگر شما خوشه انگوری را دور از دسترس حیوان ، ازسقف بیاویزید واو را با چندجعبه در اطاق تنهابگذارید، بالاخره حیوان درخواهد یافت که چگونه جعبه ها راروی هم قرارداده و از آنها بالا رود ، تاپاداش ذکاوت خودرا (خوشه‌انگور) به‌چنگ‌آورد.

بوزینه‌های کنجکاو

وقتی صحبت از کنجکاوی حیوانی بمیان می‌آید ، ممکن است که‌منظور عجیب‌بودن رفتار یا اصولا شیطنت ، فضولی و کنجکاوی ذاتی آنهاباشد. شامپانزه دارای همه این خصائل و صفات می‌باشد . کنجکاوی آنها بی‌پایان است . این حیوان ،بندرت آرام وساکت می‌نشیند . هرچیزی که در اطراف‌شان باشد، برای آنها ایجاد پرسش کرده و میل دارندکه درمورد آنها آگاهی بیشتربدست آورند . برای مثال اگر شامپانزه‌ای چیزی‌را پیداکند آنرا برداشته ، دستمالی‌کرده ، تکان داده‌آنرا گاز گرفته وسعی می‌کند که آنرا (اگر بسته‌ای باشد) باز کند . بااین روش خیلی زود ، با اشیاء دنیای پیرامون خود آشنا می‌شود واطلاعاتی را که باید در مورد آنها بداند فرامی‌گیرد . این حیوان‌مثل انسان، همیشه برای‌خود سرگرمی و بازیچه‌ای ابداع میکند.

بمجرد یافتن میله ، دیرك ،جعبه فورا شروع به شناسائی وآزمایش‌آنها میکند تادریابدکه آیامیتواند از روی آن بپردیاآنرادورسرش بچرخاند ، یارویش نشسته و فشار دهد و یا آنکه شیئی را بطرف پائین بغلطاند ؟

بهنگامی که مشغول بازی است و حرکات ژیمناستیکی‌انجام میدهد، همانند انسان که در زمان رقص و یاورزش ژیمناستیك ، نوعی تناسب وریتم در حرکات و الگوی کارش وجود دارد ، شامپانزه نیز در هرحرکت وبازی تازه ، از اصول والگوی ویژه‌ای پیروی می‌کند و بایك روش موزون بارها وبکرات بدور خود می‌چرخد .

اگر به بچه بوزینه‌ای، مداد وکاغذی داده‌شود، این ریتم و حرکات موزون را روی صفحه کاغذ منتقل‌خواهد کرد و همانند بچه‌انسان به‌ترسیم علائم ویژه‌ای خواهدپرداخت. اوخود تماشاگرکارخویش بوده و با کنجکاوی واشتیاق درانتظار رویت‌نتیجه کار خود خواهد بود این جانوران باحرکات مختلف بازوی خود شروع بآزمایش و تجربه کرده و در می‌یابند که این‌حرکات‌طرح‌های گوناگونی راروی صفحه کاغذ بوجودمی‌آورد . پس از مدتی‌با آگاهی ودقت ارادی بیشتر ، خطوطی را ترسیم کرده و با توجه‌خاصی‌موقعیت خطوط را تعیین‌می‌کنند تاکنون هیچ‌بوزینه‌ای چیزی‌رانکشیده است‌که قابل تشخیص ماباشد ولی این موجودات‌علاقه‌زیادی دارند که‌مدت زمانی طولانی مشغول رسم خطوط ونقاشی باشند . دراین‌مورد توقع وچشم داشت دریافت پاداش‌نیز ندارد اخیرا بشر شروع‌بمطالعه و توفیق درامرهوش ویژه شمپانزه ها کرده است ولی هنوز مطالب نا مکشوف فراوانی از زندگی و دنیای شگفت‌انگیز میمونها و بوزینه‌ها وجود دارد که بشر با استفاده از روشهای نوین علمی‌بآنها دست‌خواهد یافت تاآشنائی بیشتری بانزدیکترین منظور خود حاصل نماید:

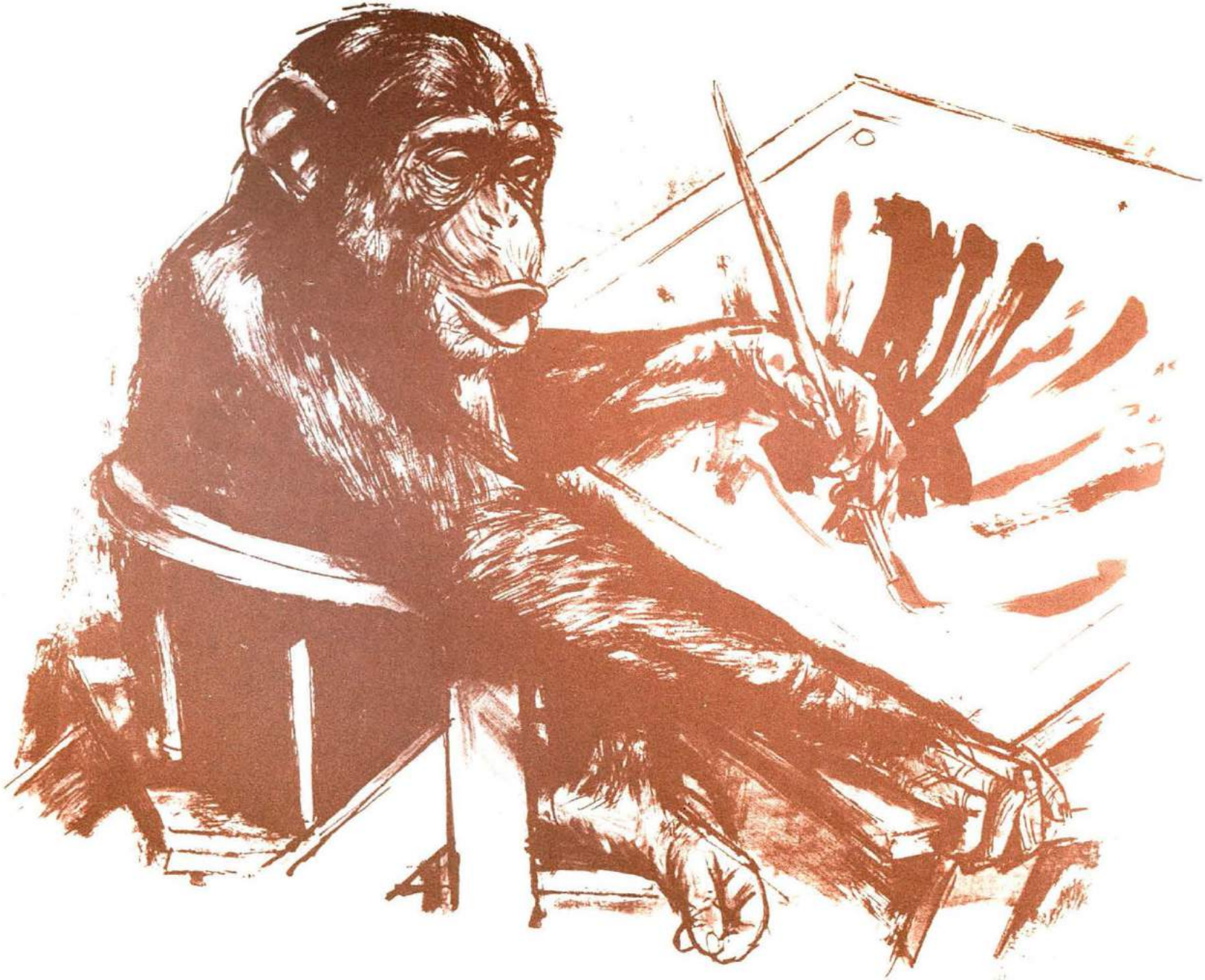

در اغلب باغ وحشهای جهان بسیاری از انواع میمونها نگهداری می‌شود ، ولی مطالعه درباره خصوصیات جالب برخی از انواع این جانوران در نقاط معینی صورت گرفته است که نام آنها و نوع میمونی که مطالعه شده‌است در زیر نگاشته می‌شود .

انگلستان

لندن سازمان پرورش جانوران وحشی

ویپ سند جزیره گیبن

چستر مرکز پرورش شامپانزه

بریستول پرورش میمون

قاره اروپا

سویس درشهر باسل پرورش گوریل

بلژیك آنتی ورپ منقطه کوهستانی پرورش گوریل

هلند رتردام سازمان پرورش میمون

آلمان « فرانکفورت شامپانزه پیگ می

فرانسه « پاریس سازمان جزیره شامپانزه

زلاندنو

سیدنی پرورش شامپانزه

آدلی پرورش گیبن

آسیا

چین پکن سازمان پرورش میمونهای پوزه‌پهن

کانادا

کالگاری (سازمان پرورش جانوران وحشی)

آمریکا

سانتیاگو پرورش و تولید مثل میمون

واشینگتن پرورش گوریل

نیویورك سازمان پرورش کوتوبوس

فیلادلفیا سازمان پرورش

آفریقای جنوبی

پرتوریا پرررش لانگورا

یوهانسبورگ پرورش بوزینه

سری پژوهش

ستارگان

داستان پیدایش زمین

مهاجرت پرندگان

دنیای دینوسورها

پرندگان و لانه‌های آنها

کیسه‌داران استرالیا

گیاهان حشره خوار

گربه سانان بزرگ

موجودات زنده آب شیرین

حیوانات صحرا

مورچه‌ها و موریانه‌ها

میمونها و بوزینه‌ها

خفاش‌ها

حیوانات قطب شمال

دنیای شگفت انگیز مارها

پستانداران کوچک آبزی

زندگی بزهای کوهی

اجداد بشر

زندگی حیوانات در قطب جنوب

جانوران دریا

فیلها و ماموت‌ها

انتشارات پدیده

PADIDEH